

INFORMACIJA O POTREBI ANGAŽOVANJA KONSULTANTSKE FIRME ZA IZRADU STUDIJA IZVODLJIVOSTI (OPRAVDANOSTI) STRATEŠKIH PROJEKATA U CRNOJ GORI

Kao rezultat Investicione konferencije „Investment Conference – Smart Growth, Green Future: Accelerating Investment in Montenegro“, održane 14. i 15. oktobra 2025. godine, na kojoj su predstavljeni prioritetni projekti i investicioni potencijali Crne Gore, iskazano je značajno interesovanje investitora za nove strateške projekte na teritoriji cijele države. Imajući u vidu obim i ozbiljnost iskazanog interesa, Vlada Crne Gore mora da se pripremi za potencijalna ulaganja koja predstoje, na način koji obezbjeđuje transparentnost, fiskalnu odgovornost i usklađenost sa najboljom međunarodnom praksom.

Dosadašnja iskustva ukazuju i na to da na pojedinim velikim projektima nijesu bile izrađene sveobuhvatne studije izvodljivosti, što je moglo dovesti do nedovoljno iskorišćenosti državnih resursa ili još zloupotrebe u smislu iskorišćavanja državnih resursa, kao i nedovoljno precizno definisanih uslova javnog interesa. Takva praksa imala je za posljedicu propuštene prihode za državu, potencijalno prelijevanje troškova na lokalne samouprave, kašnjenja u realizaciji i povećan rizik od reputacionih i/ili pravnih sporova.

Polazeći od navedenog, neophodno je da se buduće odluke o velikim i strateškim projektima zasnivaju na nezavisnim, metodološki utemeljenim studijama izvodljivosti (opravdanosti), koje će kvantifikovati troškove i koristi, definisati optimalne pravne i finansijske modele i obezbijediti usklađenost sa prostorno-planskim, ekološkim i drugim relevantnim dokumentima i politikama. Imajući u vidu povećano interesovanje investitora nakon navedene Investicione konferencije, jasno je da se predmet ovih analiza ne može odnositi na jedan konkretan projekat ili lokalitet, već na više potencijalnih projekata koji će pristizati u narednom periodu.

U tom smislu, potrebno je angažovati kvalifikovanu konsultantsku firmu koja će, po zahtjevu nadležnih organa, moći da izrađuje sveobuhvatne studije izvodljivosti za pojedinačne velike i strateške projekte, u zavisnosti od dinamike pristizanja konkretnih projektnih prijedloga. Svaka studija izvodljivosti imaće zadatak da, između ostalog:

- procijeni fiskalne efekte (uključujući PDV, poreze na dobit i dohodak, doprinose, lokalne takse i druge javne prihode),
- procijeni prihode od eventualnog zakupa državnog zemljišta po fiksnoj i varijabilnoj osnovi,
- identifikuje i kvantifikuje ostale finansijske, ekonomske i socioekonomske efekte za državu i lokalnu zajednicu,
- izradi finansijski model sa projekcijama, scenarijima i analizama otpornosti, uključujući cost–benefit i druge relevantne analize.

Studije će, takođe, razmotriti alternativne pravne i komercijalne modele (npr. dugoročni zakup, partnerstvo javnog i privatnog sektora ili druge odgovarajuće aranžmane), uz jasno definisanje uslova od javnog interesa, standarda javnog pristupa, ciljeva u pogledu lokalnog zapošljavanja i angažovanja domaćih dobavljača, kao i okvira za očuvanje prostora i kulturne baštine. Na ovaj način, dodatno će se smanjiti rizik od potcjenjivanja vrijednosti državne imovine i neadekvatnog definisanja obaveza investitora.

Postupak javne nabavke konsultantskih usluga sprovedeće se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i pratećim podzakonskim aktima. Potencijalno korišćenje državnog zemljišta i druga imovinskoppravna pitanja razmatraće se u skladu sa Zakonom o državnoj imovini. U pogledu izgradnje i planiranja, mjerodavni su Zakon o izgradnji objekata, Zakon o uređenju prostora i relevantna planska dokumenta višeg i nižeg reda, uključujući režime zaštite i konzervatorske uslove kada je to primjenjivo. Studije izvodljivosti provjeravaće usklađenost planiranih projekata sa važećim propisima i EU standardima, uključujući zahtjeve iz oblasti zaštite životne sredine i kulturne baštine.

Troškovi izrade studija izvodljivosti finansiraće se iz kapitalnog budžeta Ministarstva javnih radova, sa aktivnosti „Izrada projektne dokumentacije za kapitalne investicije (programski kod 11 052 K02 001)“, koja je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu planirana kao višegodišnja aktivnost .

Izrada ovih studija stvara pretpostavke za donošenje odluka Vlade zasnovanih na dokazima, uz istovremeno obezbjeđivanje transparentnosti i uporedivosti različitih investicionih prijedloga.

Dakle, radi se o uspostavljanju sistemskog pristupa kojim će država, imajući u vidu značajno interesovanje investitora iskazano na AIM investicionoj konferenciji „Investment Conference – Smart Growth, Green Future: Accelerating Investment in Montenegro“, biti u mogućnosti da za svaki veći projekat koji bude iniciran pribavi adekvatnu, stručnu i nezavisnu analizu opravdanosti.